

Határtalan Régészet

Régészeti ismeretterjesztő magazin

Megjelenik: negyedévente

Ára: 1490 Ft

Előfizetve: 1250 Ft

Főszerkesztő, szerkesztőségvezető

Felföldi Szabolcs

Szerkesztő

Király Kitty

Szerkesztőségi referens, szakmai koordinátor

Báicsmegi Gábor

Képszerkesztő

Litauskí Zoltán

Olvasószerkesztő, korrektor

Széll Katalin

Grafika, nyomdai előkészítés

Hodák Eszter

Magyar Milán

Szerkesztőség

Cím: 6720 Szeged, Roosevelttér 1–3.

Telefon: +36-62-549-040

Fax: +36-62-549-049

E-mail: info@mfm.u-szeged.hu

A magazin hivatalos weboldala

www.hatartalanregesztet.hu

A magazin Facebook-oldala

Határtalan Régészet

Kiadja

Móra Ferenc Múzeum, 6720 Szeged, Roosevelttér 1–3.

Felelős kiadó

Fogás Ottó igazgató

Nyomdai kivitelezés

Generál Nyomda Kft., 6728 Szeged, Kollégiumi út 11/h

Felelős vezető

Hunya Ágnes

Terjesztés

LAPKER Zrt. országos hálózatán keresztül, Relay, Inmedio üzletekben, hipermarketekben és üzletláncokban, kiemelt postahivatalokban

Terjesztés gondozása

HÍRVILÁG Press Kft.

Telefon/fax: +36-1-411-0491

E-mail: hirvilag.press@hirvilagpress.com

Előfizetésben terjeszti

Magyar Posta Zrt. Hírlap Igazgatóság,

Postacím: 1900 Budapest

Előfizethető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, valamint megrendelhető:

e-mailben a hirvelofizetes@posta.hu címen és telefonon a +36-80-444-444-es számon.

Továbbá a szerkesztőségben:

e-mailben a hatartalanreg@gmail.com címen és telefonon a +36-20-310-8707-es számon.

Észrevételeiket a +36-1-767-8262-es számon jelenthetik be.

Éves előfizetési díj: 5.000 Ft

Hirdetéssel kapcsolatos információ

+36-20-221-9299

Terjesztéssel és előfizetéssel kapcsolatos információ

+36-20-310-8707

ISSN 2416-3074

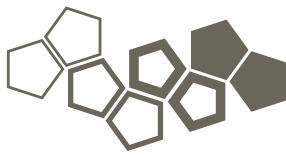

Puszták urai: a nomádok

Az eurázsiai steppe régiója, mely kelet felől Mandzsúriától egészen a magyar Alföldre terjed az elmúlt több mint 3000 év óta különböző nomád csoportok, illetve óriási nomád birodalmak számára biztosította az alapvető létfeltételeket. A térség földrajzi, éghajlati, vízrajzi viszonyai teremtették meg annak a gazdasági, társadalmi,

kulturális stb. rendszernek az alapjait, amit összefoglalóan nomadizmusnak nevezünk. A nomádok anyagi kultúrája (így fegyvereik, lószerszámaik, viseletük stb.) számos egyedi vonással rendelkezik, ugyanakkor gyakorta mutatja a környező letelepült civilizációk (így a kínai, az indiai, a perzsa vagy épp a görög–római kultúra) erőteljes hatásait is. Ez nem is meglepő, hiszen a nomádok gyakorta kerültek interakcióba ezekkel. Ezek az interakciók lehettek persze békések (pl. kereskedelem, diplomácia) avagy kevésbé békések is (pl. betörések, háborúk). Magazinunk őszi száma a nomádok sok évezredes különleges régészeti leletegyütteseinek nyomába ered a legkorábbi nomádoktól egészen a késő középkor nomád csoportjaiig. Szó esik majd szkítákról, avarokról, kunokról, a nomádok temetkezési szokásairól, e csoportok viseletének, fegyverzetének, megjelenésének rekonstrukciós lehetőségeiről, egykori településeikről is. Terítékre kerül a Kárpát-medencei korai avar kor egyik leggazdagabb, nemrégiben napvilágra került temetőjének kiemelkedő gazdagságú leletanyaga, de szó esik a kései nomádok egyik jellegzetes fegyvertípusáról, a csillagfejű buzogányról is. Egy izgalmas cikkben elkísérjük László Gyulát és Fettich Nándort a második világháború sújtotta Kijevbe, ahol egyedülálló akció keretei között igyekeztek megmenteni egy felrobbantott múzeum kincseit. Izgalmas olvasnivalók várnak tehát arra, aki ismét velünk tart!

Felföldi Szabolcs
főszerkesztő

◆ Címlapsztori 5

- A lovasnomád életforma kialakulása – A legkorábbi nomád népek
– HRABÁK ZITA 5
- A steppe füstje – WALTER DOROTTYA 12
- Keresztények az avarok között – STRAUB PÉTER 17
- Baranya aranya – Kora avar kori sírok Babarcon
– GALLINA ZSOLT – GULYÁS GYÖNGYI – GULYÁS BENCE – HARANGI FLÓRIÁN 23
- Eltűnt kun szállások nyomában – PÁLÓCZI HORVÁTH ANDRÁS 30

◆ Kontextus 35

- Lószerszámok a szentes-nagyhegyi avar temetőben – HERGOTT KRISTÓF 35
- A nomád viseleti rekonstrukciók forrásai – BOLDOG ZOLTÁN 40

◆ „Fegyvert, s vitézt” 45

- Besenő csokmány, kun buzogány – A kései nomád népek sújtófegyverei
– KATONA-KISS ATTILA 45
- Részleges lovastemetkezések a kelet-európai steppén – M. LEZSÁK GABRIELLA 51

◆ Archeokaland 55

- Attila hun nagykirály temetése – A folyómeder és a hármaskoporsó
– M. LEZSÁK GABRIELLA 55
- Új könyv a mongolok európai hadjáratairól
– BIRÓ GYÖNGYVÉR – KATONA-KISS ATTILA 59
- „Lelhelye nem tudatik...” – Eltűntnek vélt leletek
a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Tárában – SZABADVÁRY TAMÁS 62

◆ Helló, tudomány! 66

- „Lápisz lazuli a kemencéből”: a bronzkori üvegyártás kezdetei
– MENGYÁN ÁKOS – HRABÁK ZITA – SZ. OSVÁTH ZSÓFIA – BAJNÓCZI BERNADETT 66

◆ Mizújs? 70

- Rövid hírek a világból – BÁCSMEGI GÁBOR 70

◆ A szegedi múzeumból jelentjük 72

- Műtárgymentés Kijevben – Fettich Nándor és László Gyula
a Lavra-kolostorban – HORVÁTH ANDREA 72

◆ Indiana Jones és barátai 76

- Játék – KIRÁLY KITTY 76
- Recept – Csücsür – KIRÁLY KITTY 77

